

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Den 4. oktober 2004

**Udkast
til**

Forslag til lov om ændring af lov om universiteter (universitetsloven)
(Gennemførelse af uddannelsesdele i udlandet, stipendieordning og opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende)

§ 1

I lov nr. 403 af 28. maj 2003 om universiteter (universitetsloven) foretages følgende ændringer:

1. I § 3 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

”*Stk. 4.* Universitetets uddannelser efter stk. 1 kan alene udbydes i Danmark, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 5. Universitetet kan tilbyde studerende, som et individuelt valg og som et alternativ til at gennemføre en uddannelse i Danmark, at gennemføre dele af uddannelsen ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling.

Stk. 6. Ministeren kan i særlige tilfælde godkende, at dele af en uddannelse ved et universitet ikke kan gennemføres i Danmark, men skal gennemføres ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling.

Stk. 7. Studerende, der er under uddannelse i medfør af stk. 5 og 6, følger, mens de er på det udenlandske universitet, reglerne for det pågældende universitet og ikke reglerne fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 8. Ministeren kan som led i en aftale om gensidig udveksling efter stk. 5 og 6 bestemme, at universitetet kan udstede eksamensbevis til studerende, der har gennemført dele af deres uddannelse ved universitetet uden at have været optaget og indskrevet til den pågældende uddannelse.

Stk. 9. Ministeren fastsætter nærmere regler for gennemførelsen efter stk. 5 og 6 og for udstedelse af eksamensbevis efter stk. 8, og kan heri fravige bestemmelserne i § 14, stk. 6, § 17, stk. 4, § 18, stk. 5 og 6, og § 34, stk. 1.”

2. I § 8 indsættes efter stk. 1 som stk. 2:

”*Stk. 2.* Ministeren kan bestemme, at danske prøver og eksaminer kan afholdes i udlandet, eventuelt på særlige vilkår. Ministeren kan fastsætte regler herom og kan heri fastsætte, at udgifterne ved afholdelsen helt eller delvis påhviler universitetet eller den studerende.”

3. I § 19 indsættes efter stk. 5 som nye stykker:

”*Stk. 6.* Universitetet kan inden for en ramme, der fastsættes på de årlige finanslove, yde stipendier til visse udenlandske studerende. Stipendier gives som støtte til leveomkostninger i Danmark, mens de studerende gennemfører en kandidatuddannelse ved universitetet.

Stk. 7. Ministeren fastsætter nærmere regler om tildelingen og administrationen af stipendier efter stk. 6, herunder hvilke udenlandske studerende der kan komme i betragtning til et stipendium.”

4. I § 26, *stk. 2*, ændres ”kan” til: ”skal”.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. september 2005, dog træder § 1, nr. 2, i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Loven har virkning for tildeling af stipendier til studerende, der begynder på en kandidatuddannelse den 1. september 2005 eller senere.

Stk. 3. § 3, *stk. 6*, i lov om universiteter, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, har virkning for studerende, som begynder på en kandidatuddannelse den 1. februar 2006 eller senere og på en bacheloruddannelse den 1. september 2006 eller senere.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Universitetsloven af maj 2003 understreger behovet for internationalisering af universiteternes uddannelser. Danske universiteter har en lang tradition for internationalt samarbejde om forskning og uddannelse, og det har længe været muligt for danske studerende at læse hele eller dele af en universitetsuddannelse i udlandet. Udvekslingsaftaler mellem universiteter, EU's udvekslingsprogrammer, som fx Erasmus, og det nordiske Nordplusprogram har været rammen om danske universitetsstuderendes ophold ved udenlandske universiteter og udenlandske studerendes deltagelse i danske universitetsuddannelser.

Internationalisering af uddannelse har imidlertid ændret karakter. Med det store antal universitetsstuderende i internationale mobilitetsprogrammer er der behov for mere faste og gennemskuelige rammer for det samlede uddannelsesforløb. Usikkerhed om merit for udenlandsophold, risiko for studietidsforlængelse m.v. kan hæmme den internationale mobilitet.

En international bevægelse fra udvekslingsprogrammer med vægt på individuel merit til egentlige uddannelsessamarbejder mellem universiteter fra flere lande i form af studieprogrammer som rammen for studentermobiliteten kan iagttages. Universiteternes mulighed for at indgå aftaler om egentlige studieprogrammer skaber også bedre betingelser for at sikre en stærk faglig sammenhæng, relevans og progression mellem den danske uddannelse og studieforløbet i udlandet. Desuden kan det medvirke til at reducere problemer om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser.

Danske studerendes hidtidige muligheder for at erstatte dele af den danske uddannelse ved at læse ved et udenlandsk universitet (merit) vil imidlertid fortsat være relevant for studentermobiliteten og berøres ikke af dette lovforslag.

Med forslaget er det hensigten yderligere at fremme internationaliseringen af de danske universiteters uddannelser til gavn for danske studerende i form af øget international studiemobilitet. OECD anbefalede i sin evaluering af det danske universitetssystem fra januar 2004, at flere danske universitetsstuderende tog dele af deres uddannelse i udlandet.

Studieophold ved udenlandske universiteter udvikler danske studerendes faglige kompetencer samtidig med, at det giver internationale og interkulturelle kompetencer, herunder udvikling af fremmedsprogskompetencer. Samtidig bringer studerende internationale erfaringer med hjem og er på den måde med til at udvikle Danmarks internationale samarbejde.

Tilsvarende beriger udenlandske studerende de danske studiemiljøer. De bidrager til bedre studiemiljø, til pædagogisk nytænkning og til udvikling af danske studerendes fremmedsprogskompetencer. Tilsvarende får udenlandske studerende kendskab til dansk kultur og det danske sprog. Danske universiteter er opmærksomme på, at flere udenlandske studerende ved de danske universiteter forudsætter, at der formuleres en aktiv sprogpolitik. Det fremhæves både i regeringens sprogpolitiske redegørelse til Folketinget fra december 2003 som led i vedligeholdelsen af det danske sprog og i universiteternes rapport om internationalisering fra marts 2004.

Forslaget skal desuden give danske universiteter bedre rammer i den internationale konkurrence om forskningsbaseret uddannelse, sådan at universiteterne – udover at kunne tilbyde danske studerende internationale uddannelser – også kan tiltrække højt kvalificerede udenlandske studerende til uddannelser i Danmark. Etablering af en stipendieordning for visse udenlandske studerende til de danske kandidatuddannelser skal bidrage til dette. Stipendieordningen giver mulighed for en målrettet og strategisk rekruttering af dygtige udenlandske studerende.

Ved at skabe mulighed for forpligtende uddannelsessamarbejde og ved at etablere en stipendieordning for visse udenlandske studerende til danske kandidatuddannelser forbedres danske universiteters muligheder for at opbygge strategiske alliancer med udenlandske universiteter. Det er en væsentlig brik for at fastholde danske universiteters internationale konkurrenceposition, status og kvalitetsniveau. Strategiske alliancer etableres ved, at det enkelte universitet finder de lande og de universiteter, som netop vil styrke deres profil og langsigtede mål. Derfor er stipendieordningen også foreslået administreret af det enkelte universitet dog inden for centralt fastlagte rammer på samme måde som ordningen for stats- og virksomhedsstipendier til udenlandske ingeniørstuderende.

Med henblik på at opnå balance mellem ønsket om at tiltrække flere udenlandske studerende og ønsket om styring af merudgifter som følge heraf indebærer forslaget, at universiteterne skal opkræve fuld deltagerbetaling for visse udenlandske studerende. Det skal ses i sammenhæng med, at det er hensigten samtidig at afskære taxametertilskuddet til universiteterne for visse udenlandske studerende efter den gældende bestemmelse i universitetslovens § 19, stk. 4.

Lovforslaget ligger i forlængelse af regeringens generelle uddannelsespolitiske målsætninger. I april 2004 præsenterede regeringen en række konkrete initiativer i sin redegørelse til Folketinget om styrket internationalisering af uddannelse. Dette lovforslag udmønter redegørelsens forslag om en stipendieordning og om indførelse af deltagerbetaling for visse udenlandske studerende inden for Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings område. Redegørelsens forslag om afskæring af taxametertilskud for visse udenlandske studerende gennemføres efterfølgende ved udstedelse af bekendtgørelse herom.

Undervisningsministeren fremsætter sideløbende lovforslag om tilsvarende forhold inden for Undervisningsministeriets område. Den eksisterende lovgivning, herunder uddannelser, struktur, finansiering m.m., er forskellig på henholdsvis undervisningsministerens og videnskabsministerens område, hvorfor tilrettelæggelsen og udmøntningen ikke er ens. Det betyder blandt andet, at i medfør af dette lovforslag foreslås en stipendieordning, hvor tildeling og administration af stipendierne er placeret på universitetet af hensyn til universitetets muligheder for at anvende stipendierne til at etablere strategiske alliancer.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gennemførelse af uddannelsesdele i udlandet

I dag består det internationale uddannelsessamarbejde inden for universitetsområdet i, at et dansk universitet indgår en aftale med et udenlandsk universitet om, at egne studerende kan læse ved det udenlandske universitet, mod at de udenlandske studerende til gengæld får samme mulighed ved det danske universitet. Udlandsopholdet varer normalt 1-2 semestre, og uddannelsen i udlandet skal for hver enkelt studerende meritgodkendes af studienævnet for at kunne erstatte dele af den danske uddannelse.

Forslaget indeholder hjemmel til, at universiteterne kan indgå aftaler om, at dele af en dansk uddannelse også kan gennemføres ved et universitet eller flere universiteter i udlandet (såkaldte "parallelforløb"), og om at dele af en dansk uddannelse, når der foreligger særlige tilfælde og efter ministerens godkendelse, skal gennemføres ved et eller flere universiteter i udlandet (såkaldte "fællesuddannelser").

Ved parallelforløb forstås efter forslaget, at de studerende får mulighed for efter eget valg at erstatte en del af den danske uddannelse med et af universitetet planlagt uddannelsesforløb ved et universitet i udlandet. Hvert universitet udbyder sin egen uddannelse i hjemlandet, men universiteterne har en aftale om gensidig udveksling af studerende mellem landene. De studerende kan altid vælge at gennemføre hele uddannelsen i Danmark, og i princippet er der tale om to ensartede uddannelsesforløb.

For den studerende er der tale om en samlet uddannelse, hvor de planlagte uddannelsesdele fra udlandet ikke efterfølgende skal meritbedømmes. Baggrunden er, at det parallelle uddannelsesforløb fra udlandet, ækvivalerer det uddannelsesforløb, der gennemføres i Danmark.

Ud over parallelløbet foreslås det, at universiteterne i særlige tilfælde kan udbyde en uddannelse, hvor en del af uddannelsen skal gennemføres i udlandet. Den studerende kan derfor kun gennemføre den samlede danske uddannelse, hvis den studerende gennemfører en del af uddannelsen ved et eller flere universiteter i udlandet. Ved fællesuddannelse efter forslaget forstås således en uddannelse, hvor udbuddet af uddannelsen foregår i Danmark, men hvor visse dele af uddannelsen kun kan gennemføres i udlandet. Ministeren skal godkende aftaler mellem danske og udenlandske universiteter i de tilfælde, hvor en del af uddannelsen skal gennemføres i udlandet.

Uddannelser og dele af uddannelser, der gennemføres ved et dansk universitet, følger reglerne i universitetsloven og regler fastsat i medfør af denne lov. De danske regler kan ikke gøres gældende i udlandet, hvorfor det foreslås, at de uddannelsesdele, der gennemføres ved udenlandske universiteter, følger reglerne for det pågældende universitet.

Universiteterne skal altid i deres aftale med de udenlandske universiteter sikre, at de uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, lever op til de krav om kvalitet, faglig sammenhæng, relevans og progression, som gælder for danske uddannelser. Universiteterne skal også sikre, at der lægges vægt på de studerendes retssikkerhed. Det har særlig stor betydning i de tilfælde, hvor den studerende ikke kan vælge at gennemføre hele uddannelsen i Danmark.

Eksamensbevis udstedes af det danske universitet for de studerende, der er optaget og indskrevet til uddannelsen ved dette universitet, og uddannelsens betegnelse på dansk og engelsk følger reglerne for den danske uddannelse. Det vil fremgå af det danske eksamensbevis, at dele af uddannelsen er foregået ved et eller flere udenlandske universiteter. De studerende kan tillige opnå en udenlandsk universitetsgrad for de dele, der er foregået ved det udenlandske universitet, hvis dette universitets regler giver mulighed herfor. Det betyder, at disse studerende i nogle tilfælde kan opnå en dobbelt grad (double degree) i form af både en dansk og en udenlandsk universitetsgrad. Er der flere end to universiteter fra forskellige lande, som er parter i en aftale om gensidig udveksling, kan der eventuelt tildeles flere nationale grader (multiple degree).

Efter forslaget kan ministeren bestemme, at det danske universitet også kan tildele danske universitetsgrader til studerende fra udenlandske universiteter, der har gennemført en del af deres uddannelse ved universitetet, uden at de har været optaget og indskrevet til den pågældende uddannelse ved universitetet.

Universiteternes aftale med de udenlandske universiteter skal indeholde bestemmelser om gensidighed og balance i studenterudvekslingen, sådan at det er muligt at opnå en samlet balance i studenterudvekslingen mellem Danmark og udlandet. Ministeren vil følge udviklingen i studenterudvekslingen med henblik på at vurdere, om der er en rimelig balance.

Studerende, der optages og indskrives på den pågældende uddannelse ved det danske universitet, er berettiget til at oppebære Statens Uddannelsesstøtte, herunder til uddannelsesdele der gennemføres i udlandet, hvis de opfylder

reglerne herom, jf. lov om statens uddannelsesstøtte (lovbekendtgørelse nr. 789 af 11. september 2003).

De studerende skal selv afholde rejseudgifter til og fra udlandet. Det betyder, at studerende, som gennemfører uddannelse i udlandet i medfør af forslaget, og studerende, som selv tilrettelægger uddannelse i udlandet og søger om meritoverførsel, bliver behandlet ensartet i henseende til betaling af rejsen til og fra udlandet. I visse tilfælde kan der gives rabat til de studerende ved køb af abonnementskort til bus og tog i forbindelse med uddannelsessamarbejde i udlandet, herunder i Øresundsregionen, jf. lov om befordringsrabat til studerende ved videregående uddannelser (lovbekendtgørelse nr. 628 af 28. juni 2001).

2.2. Prøver i udlandet

Det foreslås, at lov om afholdelse af danske prøver og eksaminer i udlandet (lov nr. 247 af 6. april 2001), der er forankret under undervisningsministerens ressort, med forslaget får hjemmel i universitetsloven, for så vidt angår universitetsuddannelserne. Der er tale om en teknisk inkorporering.

2.3. Stipendieordning

Med lovforslaget foreslås etableret en international stipendieordning, som består af et antal stipendier. Rammen for ordningen fastsættes på de årlige finanslove.

Stipendieordningen tager sigte på at tiltrække højt kvalificerede udenlandske studerende fra tredjelande til optagelse på 2-årige kandidatuddannelser, der fuldt ud gennemføres ved danske universiteter, inden for bestemte fagområder ved universitetet.

Med bestemte fagområder tænkes på, at stipendieordningen skal anvendes til at tiltrække udenlandske studerende inden for områder, der har særlig dansk bevågenhed eller interesse, fx hvor danske virksomheder mangler kvalificeret arbejdskraft på området, eller hvor Danmark har prioriteret området ved investeringer eller lignende. Det forventes, at ministeren vil anvende sin bemyndigelse til at fastsætte regler om tildeling af stipendier på en sådan måde, at området for ordningen indledningsvis skal være inden for det højteknologiske område (naturvidenskab, sundhedsvidenskab og de tekniske videnskaber) og innovations- og forskningsledelse, da disse områder understøtter regeringens målsætninger om at styrke naturvidenskabelige og højteknologiske uddannelser. Det er bl.a. forskning og uddannelse inden for disse områder, der skal bidrage til vækst og langsigtet udvikling af erhvervslivet i Danmark.

Stipendieordningen retter sig mod udenlandske studerende, som hverken efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller konventioner og aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske studerende for så vidt angår betaling for uddannelse.

Stipendieordningen omfatter ikke de udenlandske studerende, der er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem universitetet, herunder aftaler efter forslagets § 1, nr. 1, og et universitet i udlandet, eller som er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse eller tidsbegrænset opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark.

Stipendieordningen finansieres ved afskæring af taxametertilskud til visse udenlandske studerende. Ordningen skal derfor ses i sammenhæng med opkrævning af betaling og afskæring af tilskud til visse udenlandske studerende.

Administration og udbud af stipendierne varetages af universitetet. Det betyder, at universitetet forestår udvælgelsen af de udenlandske studerende, og universitetet har dermed ansvaret for at udvælge de højst kvalificerede. Ligesom universitetet forestår udbetalingen af stipendierne til de udenlandske studerende.

Ved at decentralisere administration og udbud til universitetet får det mulighed for at anvende stipendierne i forbindelse med aftaleindgåelse med udenlandske universiteter om strategiske alliancer med henblik på at fastholde og udbygge universitetets internationale konkurrenceposition og høje kvalitetsniveau.

Det foreslås, at stipendieordningen får virkning fra september 2005. For tiden opholder den overvejende del af udenlandske studerende sig på danske universiteter som led i udvekslingsprogrammer, bilaterale statslige aftaler eller aftaler mellem danske og udenlandske universiteter. Forholdene for disse studerende vil ikke blive ændret som følge af stipendieordningen.

I forlængelse af Bologna-processen har EU etableret et program (Erasmus Mundus), som blandt andet omfatter en studiestipendieordning med det formål at tiltrække tredjelandsstuderende til uddannelser inden for EU og EØS. Forslagets § 1, nr. 1, om gennemførelse af uddannelsesdele i udlandet gør det muligt for universiteterne at indgå aftale med udenlandske universiteter om uddannelser, der er omfattet af Erasmus Mundus, og som udløser stipendier til tredjelandsstuderende. Erasmus Mundus-stipendieordningen er således et supplement til dette lovforslags stipendieordning.

Erasmus Mundus-masteruddannelserne har et omfang på mellem 60 og 120 ECTS-point. Med forslagets § 1, nr. 1, skabes der med stk. 5 og 6 hjemmel til, at danske universiteter kan indgå aftaler om at deltage i og udbyde Erasmus Mundus-uddannelser i henhold til gældende procedure for godkendelse af nye uddannelser, når de omfatter uddannelser på 120 ECTS-point svarende til de danske kandidatuddannelser. Erasmus Mundus-uddannelser på under 120 ECTS-point er ikke omfattet af forslaget.

2.4. Opkrævning af betaling for visse udenlandske studerende

Det har for den studerende hidtil været gratis at tage en heltidsuddannelse ved et dansk universitet, og ved deltagelse i deltidsuddannelse er der kun delvis brugerbetaling. Med lovforslaget ændres denne retstilstand, sådan at universitetet skal opkræve fuld betaling for visse udenlandske studerende, der ikke udløser taxametertilskud.

Universitetets fastsættelse af betaling fra visse udenlandske studerende skal ske efter Finansministeriets regler om indtægtsdækket virksomhed.

Optagelse af udenlandske studerende på universitetets uddannelser er en del af universitetets ordinære virksomhed. Betalingen fra visse udenlandske studerende

for deltagelse i bachelor- og kandidatuddannelser ved universitetet skal i forlængelse heraf behandles som ordinær virksomhed, ligesom den delvise deltagerbetaling for deltidsuddannelse.

Ændringen skal ses i sammenhæng med, at det forventes, at ministeren samtidigt udnytter den gældende hjemmel i universitetslovens § 19, stk. 4, til at bestemme, hvilke studerende der kan udløse tilskud. Det sker for at undgå, at enkelte lande sender uddannelsessøgende til gratis universitetsuddannelse på danske universiteter, samt for at undgå, at universiteter ”importerer” uddannelsessøgende for at opveje faldende national søgning.

Det foreslås, at ministeren fastsætter, at udenlandske studerende kun kan udløse taxametertilskud, hvis de efter EU-retten (herunder EØS-aftalen) eller konventioner og internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere, eller hvis de er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem et dansk universitet og et udenlandsk universitet.

Herudover forventes det, at ministeren vil fastsætte, at udlændinge, som er meddelt tidsbegrænset opholdstilladelse eller tidsbegrænset opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark, vil udløse taxametertilskud. Ligesom visse udenlandske studerende, der modtager stipendium efter den foreslåede stipendieordning, vil udløse taxametertilskud.

Det skal bemærkes, at afskæringen af tilskud til visse udenlandske studerende vil omfatte tilskud til bacheloruddannelse, kandidatuddannelse og deltidsuddannelse. Statens tilskud til forskeruddannelse (ph.d.) berøres ikke ved afskæringen.

Det er hensigten at afskære taxametertilskuddet for visse udenlandske studerende, der begynder en universitetsuddannelse eller dele af denne den 1. september 2005 og senere. Det betyder, at universitetet fra denne dato ikke modtager tilskud for visse udenlandske studerende, og at universitetet skal opkræve fuld betaling for disse studerende. Udenlandske studerende, der er begyndt på en bachelor- og kandidatuddannelse samt masteruddannelse og anden deltidsuddannelse eller dele af denne på et dansk universitet før den 1. september 2005, vil ikke blive berørt af afskæringen og vil således fortsat udløse taxametertilskud til universitetet.

3. Konsekvensvurderinger af lovforslaget

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Det er vurderingen, at lovforslaget er udgiftsneutralt for staten.

Gennemførelse af uddannelsesdele i udlandet forudsætter gensidighed og balance om udveksling af studerende i aftalen mellem universitetet og det udenlandske universitet. Ved aftaler om dele af en uddannelse, der kun kan gennemføres i udlandet, skal universitetet i ansøgningen til ministeren dokumentere, at der er balance i udvekslingen.

Rammen for stipendieordningen fastsættes på de årlige finanslove.

Stipendieordningen finansieres ved afskæring af taxametertilskud til visse udenlandske studerende.

Afskæringen af taxametertilskud til visse udenlandske studerende vil medføre en mindreudgift til taxametertilskud til heltidsuddannelse, i form af bachelor- og kandidatuddannelse, og til deltidsuddannelse. Mindreudgiften vil blive anvendt til at finansiere den foreslåede stipendieordning, herunder taxametertilskud for disse studerende.

Stipendieordningen forventes i 2005 at omfatte i alt 35 udenlandske kandidatstuderende. Det forudsættes, at der årligt er ligevægt mellem mindreudgiften fra afskæringen af taxametertilskud og omkostninger til stipendieordningen (taxametertilskud og støtte til leveomkostninger). Fra 2009, når ordningen er fuldt udbygget, forventes 75 udenlandske studerende årligt at blive optaget på stipendieordningen.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for kommuner og amtskommuner.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget forventes ikke at få nævneværdige administrative konsekvenser for staten. Forslaget har ikke administrative konsekvenser for kommuner og amtskommuner.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget forventes ikke at få økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslagets forhold til EU-retten

Lovforslaget er med til at understøtte Bologna-processen og Europa-parlamentets og Rådets afgørelse nr. 2317/2003/EF af 5. december 2003 (Erasmus Mundus).

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Der vil være en mindreudgift ved afskæring af taxametertilskud til visse udenlandske studerende.	Der vil være en merudgift til stipendier til delvis dækning af leveomkostninger til visse udenlandske studerende på stipendieordningen. Det forventes, at merudgiften vil svare til

		mindreudgiften. Samlet set er lovforslaget udgiftsneutralt.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget er med til at understøtte Bologna-processen og Europa-parlamentets og Rådets afgørelse nr. 2317/2003/EF af 5. december 2003 (Erasmus Mundus).	

Lovforslaget vil være omfattet af lovovervågning.

Udkast til lovforslag har været sendt til høring hos universiteterne og en lang række institutioner, organisationer og myndigheder m.v., jf. nedenstående fortegnelse. Udkastet har desuden været offentliggjort på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings hjemmeside.

Høringsliste:

Universiteter:

Københavns Universitet
Aarhus Universitet
Syddansk Universitet
Roskilde Universitetscenter
Aalborg Universitet
Danmarks Tekniske Universitet
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Danmarks Farmaceutiske Universitet
Handelshøjskolen i København
Handelshøjskolen i Århus
Danmarks Pædagogiske Universitet
IT-Universitetet i København

IT-Vest

Ministerier:

Beskæftigelsesministeriet
Finansministeriet
Forsvarsministeriet
Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Justitsministeriet
Kirkeministeriet
Kulturministeriet

Miljøministeriet
Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Socialministeriet
Udenrigsministeriet
Undervisningsministeriet
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Andre:

Akademikernes Centralorganisation
CIRIUS
Civiløkonomerne
CVUU
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Handel & Service
Dansk Industri
Dansk Metal
Danske Studerendes Fællesråd
DIS, Denmark's International Study Program
Foreningen af Universitets- og Handelshøjskolestuderende, FHS
Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse
Fulbright Kommissionen
Landbrugsrådet
Rektorkollegiet
Rektorkollegiet for de kunstneriske uddannelser
Rigsrevisionen
Sektorforskningens Direktørkollegium
Studenterrådgivningen
SU-styrelsen

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Til stk. 4.

Bestemmelsen fastslår, at universitetets uddannelser godkendt af ministeren efter den gældende bestemmelse i § 3, stk. 1, alene kan udbydes i Danmark, jf. dog forslagets stk. 5 og 6 med tilhørende bemærkninger.

Ved "Danmark" forstås alene Danmark og ikke hele Rigsfællesskabet, idet videregående uddannelse på Færøerne og Grønland er et særanliggende.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at ekskursioner, feltarbejde og lignende, der indgår som et normalt led i universitetets uddannelser, som hidtil kan finde sted uden for Danmark.

Universitetets hidtidige muligheder for uden taxametertilskud at udbyde ikke-bekendtgørelsesbelagte uddannelsesaktiviteter og tilrettelægge disse efter aftale med modtagerne af disse uddannelsesydelser er ikke omfattet af bestemmelsen. Universitetet kan derfor udbyde sådanne uddannelsesforløb i Danmark og uden for Danmark, hvis de udenlandske regler tillader det, efter Finansministeriets regler om indtægtsdækket virksomhed.

Til stk. 5.

Bestemmelsen åbner mulighed for, at universitetet kan indgå aftale med et udenlandsk universitet om at gennemføre et parallelt forløb til dele af universitetets egne bachelor- og kandidatuddannelser. Parallelførløbet skal tilrettelægges sådan, at den studerende kan gennemføre dette på normeret tid, og at den studerende i øvrigt ikke bliver tvunget til at forlænge sin studietid på de øvrige dele af uddannelsen, der gennemføres ved det danske universitet. En sådan aftale kan indgås mellem universitetet og et eller flere udenlandske universiteter, men skal vedrøre en specifik uddannelse, som er godkendt af ministeren til at blive udbudt i sin helhed i Danmark.

Det skal fremgå af studieordningen, at dele af uddannelsen kan gennemføres i udlandet. Den studerende er optaget og indskrevet til den pågældende uddannelse ved det danske universitet, der også har det endelige ansvar for den samlede uddannelse. Eksamensbevis udstedes af det danske universitet, og uddannelsens betegnelse på dansk og engelsk følger reglerne for den danske uddannelse. Af eksamensbeviset skal tillige fremgå de uddannelsesdele, som er foregået ved det udenlandske universitet.

Under uddannelsesforløbet ved det udenlandske universitet er den studerende omfattet af de regler, der gælder for uddannelse ved dette universitet. Det forudsættes, at universitetet kun indgår aftale med udenlandske universiteter om parallelførløb til en dansk uddannelse, hvis reglerne tager højde for uddannelsernes kvalitet og de studerendes retssikkerhed.

Afgørelse om at gennemføre en del af uddannelsen i udlandet er den studerendes eget valg. Når en studerende gennemfører et aftalt uddannelsesforløb i udlandet, indgår dette automatisk som en del af den studerendes danske uddannelse. Derfor skal den studerende ikke ansøge studienævnet om at få forhåndsgodkendt udlandsopholdet og ej heller efterfølgende ansøge om at få det endeligt godkendt. Universitetets aftale med de udenlandske universiteter skal sikre, at der er gensidighed i udvekslingen. Det indebærer, at der skal være balance i udvekslingen af studerende ved det danske universitet, som får mulighed for at tage dele af deres uddannelse ved et udenlandsk universitet, med studerende ved et udenlandsk universitet, som får tilsvarende mulighed for at tage dele af deres uddannelse ved det danske universitet.

Hvis universitetet ikke har truffet aftale med et udenlandsk universitet om et parallelførløb til dele af en uddannelse, vil den studerende som hidtil og efter den gældende bestemmelse i § 18, stk. 6, nr. 4, selv kunne træffe en sådan aftale og ansøge studienævnet om, at de bestående uddannelseselementer fra det udenlandske universitet træder i stedet for uddannelseselementer i den pågældende danske universitetsuddannelse (merit).

Ministerens bemyndigelse efter stk. 8 tænkes udmøntet fx på regler om, at parallelforløbet ved det udenlandske universitet højst kan udgøre halvdelen af uddannelsens ECTS-point (dvs. højst 90 ECTS-point på bacheloruddannelsen, og højst 60 ECTS-point på kandidatuddannelsen). Det er universitetets ansvar at sikre, at det er et forskningsbaseret uddannelsesforløb på samme uddannelsesniveau som den danske uddannelse og med faglig sammenhæng og relevans for denne.

Kandidatspecialet kan ikke indgå i et parallelforløb. Derimod kan bachelorprojektet indgå i et parallelforløb, hvis det er placeret på uddannelsens tredje år.

Til stk. 6.

Bestemmelsen åbner mulighed for, at universitetet i særlige tilfælde kan indgå i samarbejde med udenlandske universiteter om at gennemføre dele af en bachelor- eller kandidatuddannelse, hvor uddannelsen ikke i sin helhed udbydes i Danmark. Ministerens godkendelse af aftalen foreslås kun givet i de særlige tilfælde, hvor et dansk universitet ikke selv råder over den fornødne fulde faglige kompetence, og hvor søgning til en uddannelse gør internationalt samarbejde hensigtsmæssigt. Hvis der er tale om en ny uddannelse på universitetet, skal ministeren tillige godkende uddannelsen efter den gældende bestemmelse i § 3, stk. 1.

Det vil være en betingelse for ministerens godkendelse, at der i universitetets aftale med de udenlandske universiteter er lagt vægt på de studerendes retssikkerhed i form af sikring af en kvalificeret og pålidelig bedømmelse ved eksamen, herunder muligheden for flere eksamensforsøg til at bestå en prøve. Ministeren vil også lægge vægt på størrelsen af de studerendes ekstra udgifter til rejse og ophold i udlandet.

Det vil være en betingelse, at den studerende kan gennemføre den udenlandske uddannelsesdel inden for den normerede studietid, og at gennemførelsen ikke pålægger den studerende studieafgifter. Tilrettelæggelsen af uddannelsesprogrammet skal i øvrigt sikre, at den studerende kan gennemføre hele uddannelsen inden for den samlede normerede studietid.

I ministerens vurdering af, hvorvidt aftalen kan godkendes, vil også indgå en samlet økonomivurdering. Universitetet skal i sin ansøgning godtgøre, at der er økonomisk balance i udvekslingen.

Det er det danske universitet, der ansøger om ministerens godkendelse af aftalen. Når en aftale er godkendt, udarbejder universitetet en studieordning for uddannelsen. Af studieordningen skal fremgå, at dele af uddannelsen foregår i udlandet efter studie- og eksamensregler på det udenlandske universitet.

Universitetet har ingen beføjelser i forhold til de dele af uddannelsen, der foregår i udlandet, udover hvad der er aftalt mellem universitetet og de udenlandske universiteter. Imidlertid er det afgørende for disse uddannelsessamarbejder, at der er en klar ansvarsfordeling mellem de enkelte universiteter med hensyn til afviklingen af uddannelsen, og at kvaliteten løbende udvikles og dokumenteres.

Ministeren vil om nødvendigt kunne tilbagekalde udbuddet af uddannelsen efter den gældende bestemmelse i § 3, stk. 2, og hermed indirekte godkendelsen af aftalen.

For den enkelte studerende er uddannelsesforløbet en samlet uddannelse, hvis enkeltdele foregår i forskellige lande. Den studerende optages og indskrives til den pågældende uddannelse ved det danske universitet, der også har det endelige ansvar for den samlede uddannelse, mens ansvaret for de udenlandske dele af uddannelsen varetages af det udenlandske universitet. I aftalen mellem det danske universitet og de udenlandske universiteter indgår, at den studerende samtidig med optagelsen og indskrivningen ved den pågældende uddannelse ved det danske universitet også forhåndsindskrives ved det udenlandske universitet, for så vidt angår de uddannelsesdele, som skal gennemføres ved dette universitet.

Eksamensbevis udstedes af det danske universitet for de studerende, der er optaget og indskrevet til uddannelsen ved dette universitet, og uddannelsens betegnelse på dansk og engelsk følger reglerne for den danske uddannelse. Af eksamensbeviset skal tillige fremgå de uddannelsesdele, som er foregået ved de udenlandske universiteter.

Ministerens bemyndigelse efter stk. 8, tænkes udmøntet fx på regler om, at de dele af uddannelsen, der gennemføres ved udenlandske universiteter, højst kan udgøre 2/3 af uddannelsens ECTS-point, at alle uddannelsens forskellige dele skal være forskningsbaserede uddannelsesforløb på samme uddannelsesniveau samt sammensættes og tilrettelægges på en måde, så den faglige sammenhæng, relevans og progression sikres, og at kandidatuddannelsen skal indeholde et speciale.

Til stk. 7.

For den del af uddannelsen, der gennemføres i udlandet, finder de regler, der er udstedt for universitetsuddannelser, der udbydes i Danmark, fx reglerne om eksamen og censur, kvalitetsudvikling samt om klageadgang, ikke anvendelse. Det er det pågældende universitets, herunder det pågældende lands, regler på området, der gælder for den udenlandske del.

Adgang og optag til en uddannelse, der gennemføres efter stk. 5 og stk. 6, følger reglerne for de danske uddannelser, herunder optagelse til bacheloruddannelser gennem Den Koordinerede Tilmelding (KOT). Det skal fremgå klart af ansøgningsskemaer til disse uddannelser, hvorvidt dele af uddannelsen gennemføres uden for Danmark.

Studerende ved et udenlandsk universitet, der som led i en aftale efter stk. 5 og 6, tager en del af sin uddannelse ved et dansk universitet, optages og indskrives til den pågældende uddannelse ved det udenlandske universitet. Under uddannelsesforløbet i Danmark indskrives den studerende alene til de pågældende uddannelsesdele som gæstestuderende. Hvis den studerende ved det udenlandske universitet ønsker overflytning til uddannelsen ved det danske universitet, følges de danske regler, der gælder for overflytning til samme uddannelse ved et andet universitet.

Til stk. 8.

Det foreslås, at ministeren kan bestemme, at studerende optaget ved et universitet i udlandet kan opnå en dansk grad, hvis de har fulgt dele af deres uddannelse i Danmark som led i en aftale om gensidig udveksling.

Herved kan de studerende få flere nationale eksamensbeviser, hvilket kan få betydning for adgangen til arbejdsmarkedet i de enkelte lande og den gensidige anerkendelse af eksamensbeviser. Hvis aftalen bliver indgået mellem to universiteter, er der mulighed for, at den studerende kan opnå en national grad fra hvert sit land (double degree). Er flere universiteter parter i aftalen, vil den studerende eventuelt kunne opnå en national grad fra flere end to lande (multiple degree).

Hvis der skal tildeles en dansk grad som følge af, at en del af en udenlandsk uddannelse er gennemført i Danmark, vil det være en betingelse, at den udenlandske uddannelse i sin helhed har et tilsvarende kvalitetsniveau. Hvis det ikke er tilfældet, kan der ikke tildeles en dansk grad. Tildelingen af en dansk grad vil yderligere kræve, at et vist omfang af uddannelsens ECTS-point er gennemført ved den danske uddannelse. Det forventes, at ministeren vil fastsætte, at mindst halvdelen af den samlede uddannelses ECTS-point skal være gennemført ved en uddannelse på et dansk universitet. Det forventes også, at ministeren vil fastsætte reglerne sådan, at det er det enkelte universitet, der selv beslutter, om det er forsvarligt at tildele den studerende en dansk grad.

Til stk. 9.

Det er tanken at fravige visse regler om uddannelse i de bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i universitetsloven, fx regler om, at mindst 1/3 af en uddannelse skal dokumenteres ved eksterne prøver (ekstern censur), og at karakterer gives efter 13-skalaen.

Der henvises tillige til bemærkningerne til stk. 5 og 6.

Det er tanken at udstede reglerne efter drøftelse med relevante parter, herunder andre ministerier og myndigheder.

Til nr. 2

Til stk. 2.

Bestemmelsen er med redaktionelle ændringer en videreførelse af § 1 i lov nr. 247 af 6. april 2001 om afholdelse af danske prøver og eksaminer i udlandet. Der er tale om en teknisk inkorporering i universitetsloven.

Efter loven om afholdelse af danske prøver og eksaminer i udlandet har undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at prøver og eksaminer kan afholdes i udlandet. Det er en forudsætning, at afholdelsen kan ske på en fuldt betryggende måde. Samtidig har undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om brugerbetaling fra private, der har begæret den pågældende prøve eller eksamen afholdt i udlandet.

Forslaget indebærer, at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling i medfør af universitetsloven får en tilsvarende bemyndigelse til at fastsætte regler om afholdelse af danske prøver og eksaminer i udlandet, for så vidt angår de uddannelser, der er omfattet af universitetsloven. Samtidig er der efter forslaget hjemmel til, at reglerne kan omfatte brugerbetaling fra studerende, der ønsker den pågældende prøve eller eksamen afholdt i udlandet.

Der er således parallelitet mellem den bemyndigelse, som undervisningsministeren har i medfør af loven om afholdelse af danske prøver og eksaminer i udlandet, og den bemyndigelse, som ministeren for videnskab, teknologi og udvikling får efter forslaget.

I dag er der fælles regler om afholdelse af prøver i udlandet for en række videregående uddannelser i bekendtgørelse om eksamen ved visse videregående uddannelser under Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, jf. § 11 a og 11 b i bekendtgørelse nr. 537 af 28. juni 2002. Det forventes, at de gældende regler videreføres i den eksamensbekendtgørelse, som gælder for universitetsområdet. Forslaget giver dog ministeren for videnskab, teknologi og udvikling mulighed for at tilpasse reglerne direkte til universitetsområdet, hvis der eventuelt skulle opstå særlige problemstillinger, som alene har betydning for universiteterne. På nuværende tidspunkt er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring af reglerne.

Af reglerne i bekendtgørelsens § 11 a følger blandt andet, at et universitet kan afholde prøver på en dansk repræsentation i udlandet, når den studerende og vedkommende repræsentation er indforstået hermed, og når det er begrundet i, at den studerende af praktiske eller økonomiske grunde ikke kan deltage i universitetets prøver i Danmark.

Det følger af reglerne i bekendtgørelsens § 11 b, at universitetet kan lade den studerende helt eller delvist betale de udgifter, som universitetet har afholdt i forbindelse med prøvens afholdelse i udlandet. Det er dog en betingelse, at den studerende forud skriftligt har erklæret sig villig til at betale de pågældende udgifter på baggrund af et af universitetet meddelt skøn over beløbets forventede størrelse. Universitetet kan betinge prøvens afholdelse af, at beløbet forudbetales.

Den foreslåede bestemmelse omhandler danske prøver. Det vil sige, at bestemmelsen ikke omfatter de prøver, som den studerende tager under uddannelse på et udenlandsk universitet, jf. forslagets § 1, nr. 1. Da universitetsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, behandles disse dele af Rigsfællesskabet som udland.

Til nr. 3

Til stk. 6.

Det foreslås, at der inden for universitetsområdet etableres en international stipendieordning for visse udenlandske studerende.

Stipendieordningen tænkes i første omgang anvendt til at tiltrække højt kvalificerede studerende, der deltager i kandidatuddannelser inden for det

højteknologiske område (naturvidenskab, sundhedsvidenskab og de tekniske videnskaber) samt innovations- og forskningsledelse. Netop disse fagområder understøtter regeringens målsætning om at styrke naturvidenskabelige og højteknologiske uddannelser. Det er bl.a. forskning og uddannelse inden for disse områder, der skal bidrage til vækst og langsigtet udvikling af erhvervslivet i Danmark. Det er ministeren, der fastsætter regler om, hvilke fagområder der skal omfattes af stipendieordningen.

Stipendier kan alene tildeles udenlandske studerende, der hverken efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller konventioner og aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske studerende for så vidt angår betaling for uddannelse.

Stipendier kan ikke tildeles udenlandske studerende, der er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem universitetet og et universitet i udlandet, herunder aftaler efter § 1, nr. 1, eller som er meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse eller tidsbegrænset opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark.

De udenlandske studerende, der tildeles stipendier vil udløse taxametertilskud, og de skal dermed ikke betale for uddannelsen, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, og de almindelige bemærkninger.

Universitetet kan dermed markedsføre stipendieordningen som en ordning, der udover støtte til leveomkostningerne også omfatter en friplads, da den studerende ikke skal betale for sin kandidatuddannelse.

Stipendieordningen finansieres af den opnåede mindreudgift ved at afskære taxametertilskud til visse udenlandske studerende, jf. de almindelige bemærkninger.

Stipendieordningen foreslås administreret decentralt inden for centralt fastsatte rammer. Universitetet kan ved sin tilrettelæggelse af ordningen herved få optimal mulighed for at anvende stipendierne til at skabe muligheder for at opbygge strategiske alliancer med udenlandske universiteter, og som herved fastholder universitetets internationale konkurrenceposition og høje kvalitetsniveau. De strategiske alliancer etableres ved, at det enkelte universitet finder de lande og de universiteter, som netop vil styrke universitetet. Universitetets ramme til stipendieordningen fastsættes på de årlige finanslove, herunder antallet af stipendier og størrelsen på stipendiet. Det er hensigten, at stipendiets størrelse skal svare til det danske SU-stipendie niveau.

Udvælgelsen af de udenlandske studerende foretages af universitetet, der skal sikre, at stipendierne tildeles højt kvalificerede studerende inden for bestemte fagområder fastlagt af ministeren.

Universitetet kan alene eller i samarbejde med andre universiteter tilrettelægge og markedsføre udbudet af stipendier.

Til stk. 7

Det er hensigten, at ministeren vil fastsætte regler om, hvilke studerende der kan modtage stipendium, inden for hvilke fagområder universitet kan tilbyde stipendier, studiekrav m.v. til de udenlandske studerende, ophør af stipendiet, universitetets udbud og udbetaling af stipendierne og klagemulighed for de udenlandske studerende. Endvidere er det hensigten, at ministeren vil fastsætte nærmere regler om, hvor stor en egenindkomst en stipendiemodtager må have under kandidatuddannelsen.

Universitetet forestår udbetalingen af stipendierne til de udenlandske studerende. Stipendiet kan kun oppebæres, hvis den studerende er studieaktiv. Den studerende er studieaktiv, når vedkommende følger den normerede uddannelsestid, deltager i obligatorisk undervisning samt består normerede prøver og eksaminer for kandidatuddannelsen. Det forventes, at ministeren fastsætter nærmere regler herom.

Til nr. 4

Med forslaget præciseres det, at universiteterne skal opkræve fuld deltagerbetaling for studerende, der ikke udløser taxametertilskud i henhold til regler fastsat efter de gældende bestemmelser i § 19, stk. 4, jf. de almindelige bemærkninger. Den fulde deltagerbetaling skal opkræves for disse studerende uanset, om de er optaget på bachelor-, kandidat- eller deltidsuddannelse.

Formålet hermed er at sikre, at universiteterne ikke anvender deres ordinære midler (forskning, bygning, uddannelse) til at dække udgiften for studerende, der optages, men som ikke udløser taxametertilskud.

Den fulde deltagerbetaling skal fastsættes efter Finansministeriets regler om indtægtsdækket virksomhed, så deltagerbetalingen dækker de langsigtede gennemsnitsomkostninger for universitetets gennemførelse af uddannelsen.

Til § 2

Til stk. 1.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. september 2005. Forslaget til § 1, nr. 2, træder dog i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, idet der alene er tale om en teknisk inkorporering.

Til stk. 2.

Der kan tildeles stipendier til kandidatuddannelse, der påbegyndes af udenlandske studerende den 1. september 2005. Det forudsættes, at bemyndigelserne til nærmere regelfastsættelse anvendes således, at der kan ydes stipendier med virkning fra lovens ikrafttræden den 1. september 2005. Tilsvarende forudsættes, at universiteterne indhenter ansøgninger og træffer afgørelser om tildeling af stipendier så betids, at stipendierne kan komme til udbetaling til studerende, der optages på deres studie fra starten af studieåret, der begynder den 1. september 2005.

Til stk. 3.

Det forventes, at den nærmere regelfastsættelse er udarbejdet ved lovens ikrafttræden den 1. september 2005. Det indebærer, at universitetet kan indgå aftaler om gensidig udveksling fra og med den 1. september 2005 i de tilfælde, hvor der er tale om parallelforløb til den danske uddannelse.

For så vidt angår uddannelser, hvor en del af uddannelsen kun kan gennemføres i udlandet, får loven ikke virkning fra ikrafttrædelsesdatoen. De studerende skal optages til bacheloruddannelser gennem Den Koordinerede Tilmelding, hvorfor loven tidligst kan få virkning for studerende, der begynder på en bacheloruddannelse den 1. september 2006 eller senere. De studerende skal optages til kandidatuddannelser gennem det enkelte universitets annoncering, hvorfor loven kan få virkning for studerende, der begynder på en kandidatuddannelse den 1. februar 2006 eller senere.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende lov

§ 3. Universitetet beslutter, hvilke forskningsbaserede uddannelser det vil udbyde inden for sine fagområder.

Universitetets udbud efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5, stk. 1, skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Stk. 2. Ministeren kan tilbagekalde godkendelse af udbud givet efter stk. 1, hvis der ikke længere er behov for, at uddannelsen udbydes af universitetet, eller hvis uddannelsen ikke længere lever op til de til enhver tid gældende kvalitetskrav for forskningsbaseret uddannelse.

Stk. 3. Ministeren kan i særlige tilfælde igangsætte en evaluering af en eller flere uddannelser.

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 403 af 28. maj 2003 om universiteter (universitetsloven) foretages følgende ændringer:

1. I § 3 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

”*Stk. 4.* Universitetets uddannelser efter stk. 1 kan alene udbydes i Danmark, jf. dog stk. 5 og 6.

Stk. 5. Universitetet kan tilbyde studerende, som et individuelt valg og som et alternativ til at gennemføre en uddannelse i Danmark, at gennemføre dele af uddannelsen ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling.

Stk. 6. Ministeren kan i særlige tilfælde godkende, at dele af en uddannelse ved et universitet ikke kan gennemføres i Danmark, men skal gennemføres ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling.

Stk. 7. Studerende, der er under uddannelse i medfør af stk. 5 og 6, følger, mens de er på det udenlandske universitet, reglerne for det pågældende universitet og ikke reglerne fastsat i

medfør af denne lov.

Stk. 8. Ministeren kan som led i en aftale om gensidig udveksling efter stk. 5 og 6 bestemme, at universitetet kan udstede eksamensbevis til studerende, der har gennemført dele af deres uddannelse ved universitetet uden at have været optaget og indskrevet til den pågældende uddannelse.

Stk. 9. Ministeren fastsætter nærmere regler for gennemførelsen efter stk. 5 og 6 og for udstedelse af eksamensbevis efter stk. 8, og kan heri fravige bestemmelserne i § 14, stk. 6, § 17, stk. 4, § 18, stk. 5 og 6, og § 34, stk. 1.”

§ 8. Ministeren fastsætter generelle regler om uddannelse, herunder censur og kvalitetsudvikling, jf. §§ 4 og 5, om titler, som er knyttet til uddannelse, jf. § 6, og om adgang til uddannelse.

2. I § 8 indsættes efter stk. 1 som stk. 2:

”*Stk. 2.* Ministeren kan bestemme, at danske prøver og eksaminer kan afholdes i udlandet, eventuelt på særlige vilkår. Ministeren kan fastsætte regler herom og kan heri fastsætte, at udgifterne ved afholdelsen helt eller delvis påhviler universitetet eller den studerende.”

§ 19. Ministeren yder tilskud til universitetets undervisnings-, forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet. Tilskud til undervisningsvirksomhed ydes ud fra takster fastsat på de årlige finanslove og antal årsstuderende samt eventuelt afsluttede studieforløb. Rammer for tilskud til forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, fastlægges på de årlige finanslove.

Stk. 2. Tilskud til universitetets opgaver efter stk. 1 indeholder tillige et bidrag til dækning af indirekte omkostninger ved universitetet, herunder ledelse, administration og bygninger m.v.

3. I § 19 indsættes efter stk. 5 som nye stykker:

Stk. 3. Ministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler for tilskud til universiteternes virksomhed efter stk. 1 og 2 om udbetaling af tilskud, herunder forskudsvis udbetaling, til universiteterne og om universiteternes budget- og bevillingsmæssige forhold.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler for, hvilke studerende der kan udløse tilskud efter stk. 1, samt for opgørelse af antal årsstuderende.

Stk. 5. Ministeren kan indhente oplysninger fra universitetet til budgetterings- og statistiske formål og fastsætte krav til studieadministrative systemer.

”*Stk. 6.* Universitetet kan inden for en ramme, der fastsættes på de årlige finanslove, yde stipendier til visse udenlandske studerende. Stipendier gives som støtte til leveomkostninger i Danmark, mens de studerende gennemfører en kandidatuddannelse ved universitetet.

Stk. 7. Ministeren fastsætter nærmere regler om tildelingen og administrationen af stipendier efter stk. 6, herunder hvilke udenlandske studerende der kan komme i betragtning til et stipendium.”

§ 26. Universitetet opkræver delvis betaling for deltagelse i undervisning og i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen, under deltidsuddannelse, hvortil der ydes delvis tilskud efter § 19, stk. 1, og § 20, stk. 1.

Stk. 2. Universitetet kan opkræve fuld betaling for deltagelse i undervisning og i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen, under heltids- og deltidsuddannelse, hvortil der ikke ydes tilskud, jf. § 19, stk. 1 og 4, og § 20, stk. 1.

Stk. 3. Universitetet opkræver fuld betaling fra selvstuderende for deltagelse i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen.

4. I § 26, *stk. 2*, ændres ”kan” til: ”skal”.

Stk. 4. Universitetet udarbejder et beregningsgrundlag til brug ved fastsættelse af deltagerbetaling. Deltagerbetalingen må sammen med et eventuelt tilskud ikke overstige omkostningerne. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for udarbejdelse af beregningsgrundlag.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. september 2005, dog træder § 1, nr. 2, i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Loven har virkning for tildeling af stipendier til studerende, der begynder på en kandidatuddannelse den 1. september 2005 eller senere.

Stk. 3. § 3, stk. 6, i lov om universiteter, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, har virkning for studerende, som begynder på en kandidatuddannelse den 1. februar 2006 eller senere og på en bacheloruddannelse den 1. september 2006 eller senere.